

1 Pitə

Nauəuə iətəm Pitə təmaupən mətei

Nəghatiən əkuəkır rəha nauəuə

u 1 Pitə

?Pəh təmətei nauəuə u? Pitə təmətei nauəuə u.

?Təmətei tatuvən kəm pəh? Təmətei nauəuə u tatuvən kəm nətəmimi rəha Uhgın nətəm kəutatig ikin pisin pisin min e profens min rəha Pontəs, mine Kəlesia, mine Kapətosia, mine Esia, mine Pitinia (1Pitə 1:1). Rəueiu kətəni nərgin nitəni min əha məmə Teki.

?Natigiən təhro lan nian təmətei? E nian əha, iətəmi asoli rəha Rom, nərgin u Niro, təmərəkın pik niməfaki. Təməh nəfaki min nəuvein kohmis, kəni moh nəuvein. Otəsuvəhiən toh Pitə.

?Təmətei nauəuə u o nak? Pitə tolkeikei məmə otəfəri nətəligiən rəha nəfaki min nətəm kəutatig e nərahiən. In tolkeikei məmə okotəhtul əskasik e rəhalah nəhatətəiən kəni mautol nati kəti iətəm təuvir, nati əpnəpın nərahiən tətuvə.

Pitə təməni təuvir kəm lah

¹ İəu Pitə, iəu aposil kəti rəha İesu Kristo. İətəni təuvir kəm təmah nətəmi rəha Uhgın nətəm nəutatig ikin min rəfin e profens min u Pontəs, mine Kəlesia, mine Kapətosia, mine Esia, mine Pitinia. Uhgın təmitəpın rəkis itəmah, kəni imatəmah ikin səniəmə nəhue niftəni u, itəmah nəpispis min əmə u ikinu. ² Tatə Uhgın təmitəpın itəmah mətəu-inu, əupən əupən ağin, təmol rəhan nəlpəkəuiən mələhu, kəni in təməhrun rəkis

suaru min rəfin rəha nəmiəgəhiən rəhatəmah. Kəni Narmın Rəhan tatol itəmah nəutəhtul pisin motasim məmə, nəkotol nəuia Iesu Kristo, kəni niran tafəl itəmah e noliən tərəh min rəhatəmah.*

Pəh Uhgın otəfən rəhan nəuviriən mine nəməlinuian tepət kəm təmah.

Otəni-vivi Uhgın o nəlpəkəuiən rəhan

³ !Pəh kotəni-vivi Uhgın iətəm in Uhgın mine Tatə rəha İərməniğ Iesu Kristo rəhatah! E nasəkəhruiən asoli rəhan, in təmol məmə kitah kotair=pən e nəmiəgəhiən vi, kəni məutələhu=pən əskasik rəhatah nətəligiən lan. Tətəuva min lanəha mətəu-inu Iesu Kristo təməmiəgəh min e rəhan nimirən. ⁴ Kəni e nəmiəgəhiən vi u, kitah okotos natimnati təuvir min əpəha e negəu e neai iətəm Uhgın təmələhu pisin məmə rəhatah. Kəni nati u ko təsəmnəmitiən, kəni ko təsamikmikiən, kəni ko rəhan nəhagəhagiən təsikəiən. ⁵ E nəhatətəiən rəhatəmah, nəsanəniən rəha Uhgın tətəhtul pəsığ e təmah mətəuarus=pa in otosmiəgəh itəmah, kəni Uhgın otol əpu rəhan nosmiəgəhiən e naunun nian.

⁶ Nikitəmah tətəgiən o nati u, nati əpnəpın nəmə nian iəkis pisin pisin min kəhuva pau e rəhatəmah nəmiəgəhiən. Mətəu kəhuva o nian əkuəkır əmə. ⁷ Nian iəkis min əha kəutəhuva

* **1:2** Nəghatiən Kris əhruahru tətəni məmə, Uhgın “təmorin=pa nira Iesu tafəl-afəl itah” u nıpətin məmə tətəikuas e təmah e noliən tərəh min. Afın min e nəghatiən min u “təmorin=pa niran tafəl-afəl” mine “niran tətəikuas e nətəmimi”: Lev 14:6-7; Sam 51:7; Eks 24:5-8; Hip 9:19; 1Jon 1:7. **1:4** Kol 1:12 **1:5** Jon 10:28; 17:11 **1:6** Jem 1:2; 1Pità 5:10

məmə okotəgətun məmə itəmah nəutəhatətə pəhriən. Aiən u kol tətoraip-oraip, in nati kəti iətəm nigəm tatus mətafəl rəkis iətəm tərəh min lan. Kəni nian iəkis min əha kotəhmen e nigəm iətəm tatus rəhatəmah nəhatətəiən mətafəl rəkis iətəm tərəh min lan. Aiən u kol, in nati təuvir, mətəu otəpanikə min nian kəti. Mətəu rəhatəmah nəhatətəiən, in nati təuvir tapirəkis aiən u kol. Kəni e rəhatəmah nəhatətəiən, Uhgın otəni-vivi itəmah, məfəri nərgitəmah, məfən nisaiəən asoli kəm təmah e nian Iesu Krīsto otuva mietigəm=pa lan. ⁸ Nati əpnəpın nəməsoteruh pauieən Iesu Krīsto, mətəu nautolkeikei in. Kəni nati əpnəpın nəsotəhiən u rəueiu, mətəu nəutəhatətə lan. Kəni nikitəmah təməri məriaueh e nagieəniən iətəm in təuvir pik əgın tapirəkis, kəni ko iətəmi kəti təruru nəni ərəfinieən nəuvirieən rəha nagieəniən əha. ⁹ Nikitəmah tətəgieən lanəha mətəu-inu itəmah nautos nati u iətəm nəutəhatətə lan, u məmə Uhgın otosmiegəh rəhatəmah nəmiegəhiən.

¹⁰ Suaru rəha Uhgın o nosmiegəhiən nətəmimi lan, in nati kəti iətəm iəni min aupən kəmotolkeikei pik məmə okotəhrun tuvən təhmin min, kəni tol lanəha kəmotəfin motəsal vivi e nəghatəən min lan. Kəni ilah kəməutəghati e nəuvirieən u iətəm otuva o təmah. ¹¹ Narmin rəha Krīsto təmətatig ilah min, kəni mətəghati kəm lah, kəni aupən ikın mətəni pətigəm nəhməieən iətəm otuva e nəmiegəhiən rəha Iesu, kəni uərisig lan e nəsanəniən asoli rəhan. Mətəu iəni min kəmotalkut o nəhrunieən suaru iətəm natimnati min əha okəhuva lan,

1:7 Prov 17:3; Sek 13:9; Mal 3:3; Jem 1:3 **1:8** Jon 20:29; 2Kor 5:7 **1:10** Mat 13:16-17

mine rəhalah nian əhruahru. ¹² Uhgın təmol əpu kəm iəni mın əupən məmə, nəghatiən mın iətəm ilah kəmotəni, kəməsotəghatiən e nian iətəm ilah kəmotatig lan, mətəu kəmotəghati əmə e nian rəhatah. Kəni rəueiu, nətəmimi kınotəni pətigəm nəghatiən rəha nanusiən təuvır kəm təmah e nəsanəniən rəha Narmin Rəha Uhgın iətəm tatsipən e negəu e neai. Kəni natimnati mın u kotəuvır aɡın məmə nagelo mın, ilah mın kotalkeikei məmə okoteruh kəni motəhrun natimnati mın rəha nosmiəghəniən e Krısto iətəm kəməhuva.

Noliən rəha nəmiəghəniən iətəm təhruahru

¹³ Tol lanəha, nəkotəkeikei motol rəhatəmah nətəligiən təhtul maru o noliən uək, kəni motəgətun vivi rəhatəmah nətəligiən. Otələhu=pən əskasik rəhatəmah nətəligiən e nəuviriən iətəm Uhgın otəfinə kəm təmah nian İesu Krısto otuva mın. ¹⁴ Otol nəuia Uhgın təhmen=pən əmə məmə kəlkələh mın nətəm kotəuvır kautol nəuia tatə mın. Əupən rəkis, itəmah nəməsotəhruniən nıpəhriəniən rəha Uhgın, kəni nəmautol noliən tərəh mın iətəm nikitəmah əmə tolkeikei. Mətəu rəueiu, sotəghəniən e nətəligiən mın əha okotiuvi rəkis mın itəmah. ¹⁵ Uhgın u iətəm təmauın e təmah, in tasim məhruahru. Kəni ko itəmah mın, onəkotəkeikei motasim motəhruahru e natimnati rəfin iətəm nautol. ¹⁶ Nəkotəkeikei motol lanəha mətəu-inu Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “Nəkotəkeikei motasim motəhruahru mətəu-inu İəu iəkasim məhruahru.”

1:11 Sam 22; Aes 53; Luk 24:26-27 **1:14** Rom 12:2; Efəs 2:3; 4:17-18 **1:16** Lev 11:44,45; 19:2; 20:7

17 Itamah nəkotətapuəh e nasiruiən o Uhg̃in u təhmen məmə in rəhatəmah Tatə, mətəu nəsotaluiən məmə Uhg̃in tətakil noliən m̃in rəha nətəmimi rəfin, kəni in tatol əmə e noliən iətəm təhmen-əhmen əmə. Tol lanəha, nəsotaluiən məmə itamah iap̃isp̃is m̃in əmə e nəhue niftəni u. Sotohtəu-pəniən noliən m̃in rəhan. Mətəu nian nəutəmiəgəh əhanəh e nəhue niftəni u, onəkotəg̃in motisiai Uhg̃in e noliən təuvir m̃in rəhatəmah. 18 Nəkotəkeikei motol lanəha mətəu-inu itamah nəmotəhrun rəkis nati keikei iətəm Uhg̃in təmətəou rəkis itamah lan. Otətəlig-to e noliən rəha nəmiəgəhiən rəhatəmah aupən iətəm ñipət̃in tikə u təmsipən o tipitəmah m̃in. Mətəu Uhg̃in təmitis rəkis itamah e noliən tərak kəha. Kəni Uhg̃in təməsosiən nəhmt̃i nəmiəgəhiən rəhatəmah e nati kəti rəha nəhue niftəni iətəm otəpanikə, təhmen e silfə mine aiən u kol tətoraip-oraip, 19 mətəu in təmos nəhmt̃i təmah e nira Kristo iətəm in nati keikei təuvir p̃ik ag̃in. Kristo in təhmen e nət̃i sipsip təuvir iətəm ñimisian uə nərahian tikə ag̃in lan.†

20 Aupən aupən ag̃in, nian Uhg̃in təməsol əhanəhiən nəhue niftəni u, təmitəp̃in rəkis Kristo məmə otol uək əha. Mətəu rəueiu iuək̃ir o naunun nian, Uhg̃in təmol əpu in, məmə otuva masiru e təmah. 21 Kəni e natimnati m̃in əha Iesu təmol, itamah nəkotəhatətə e Uhg̃in, iətəm təmosmiəgəh Iesu Kristo e ñimisian, kəni məfəri in məfən nəsanəniən iətəm təhagəhag mine nisian kəm

1:17 Rom 2:11; Nəh 2:23 † **1:19** E nian rəha Oltestimin, nətəmimi kəmautol sakrifais kəm Uhg̃in o təfagə tərak m̃in e nət̃i sipsip m̃in iətəm nərahian tikə e lah. Afin e Eks 12:5. **1:19** Uək 20:28; Hip 9:12-14 **1:20** 2Tim 1:9-10

in. Kəni tol lanəha, nəkotəhatətə e Uhgīn, kəni mautələhu=pən əskasik rəhatəmāh nətəligiən lan.

²² Nəmotēikuas e rəhatəmāh nəmiəgəhiən tinuva minivi min rəkis mətəu-inu nəmotətəu=pən nəghatiən rəha nīpəhrieniən. Kəni o natimnati min u, nəkotos nolkeikeiən pəhriən tətuvā o tēmāh min nəuvein. Kəni tol lanəha, otolkeikei pik itēmāh min e nikin pəhriən. ²³ Otol lanəha mətəu-inu, nəmotair vi rəkis min, kəni nəmiəgəhiən vi rəhatəmāh təmsisipəniən o nətəmimi nətəm ilah rəfin okəpanohmis. Mətəu nəmiəgəhiən vi u rəhatəmāh in otətətig naunun tikə, mətəu-inu təmsipən e nəghatiən kəti iətəm tətəmiəgəh mətətig naunun tikə, inu nəghatiən rəha Uhgīn. ²⁴ Nauəuə Rəha Uhgīn tətəni məmə,

“Nətəmimi rəfin kotəhmen e nimali nimanuvehli, kəni nəuviriən rəfin rəhalah təhmen əmə e nəuginigi əpəha e nikinati.

Nimanuvehli əha tətəukei, kəni nəuginigi min kəutəmei,

²⁵ mətəu nəghatiən rəha Iərməniɡ tətətig itulin naunun tikə.”

Kəni inu nəghatiən rəha nanusiən təuvir iətəm nətəmimi kəmotəni pətigəm rəkis kəm tēmāh.

2

¹ Mətəu-inu o nəghatiən min əha, otəraki e noliən min u kohiet rəkis e rəhatəmāh nəmiəgəhiən: noliən rəfin rəha nəməkiən e nətəmimi kəni matol nərahien kəm lah; noliən rəfin rəha neiuəiən; noliən rəha nətəm kəutəni pik nati, mətəu

1:21 Jon 14:6; Rom 5:1-2
Aes 40:6-8

1:22 Jon 13:34; Rom 12:10

1:25

kəsotoliən; noliən rəha netetiən; noliən rəfin rəha nəni rahien nətəmimi. ²⁻³ Itəmah nəmotəhrun rəkis məmə lərməniḡ təmol təuvir kəm təmah. Təhmen=pən məmə nəmotun askəuvin nəua nig iətəm tətəhien. Kəni rəueiu nəkotəkeikei məhuva motəhmen e iəpəou mətmətiḡ min u kəutasək o nəmahien. Itəmah nəkotəkeikei motolkeikei pik nauəniən mine nəmnimiən iətəm təhruahru məuvir məmə nəkotaugin nikitəmah lan. Kəni natimnati min əha okotol nəkotepət e rəhatəmah nəmiəḡəhien iətəm Uhgın təmosmiəḡəh itəmah lan.

*Kəpiel miəḡəh
e Nimə Rəha Uhgın*

⁴ Uhgın tolkeikei məmə otuvləkin rəhan kəti nimə e tah nətəmimi. Kəni təmitəpin Kəpiel kəti iətəm nətəmimi kəmotəpəh, mətəu in kəpiel keikei tətəmiəḡəh məmə Uhgın otətuəuin nimə lan. Kəni nian nəkəhuva o kəpiel u Krīsto e suaru rəha nəhatətəien, ⁵ itəmah min, nəkotəhmen e kəpiel miəḡəh min iətəm Narmin Rəha Uhgın tatos itəmah matuvləkin Nimə lan Rəha Uhgın. Kəni itəmah pris asim min, nətəm nautəfən sakrifais min kəm Uhgın iətəm nikin tətəḡien ohni mətəu-inu o natimnati iətəm Iesu Krīsto təmol. ⁶ Təhmen=pən e Nauəuə Rəha Uhgın tətəni lanu məmə,
“Oteruh-to. Iətələhu kəpiel əpəha Jerusiləm,*
inu kəpiel keikei pik aḡin iətəm iəu iəmitəpin,
kəpiel u in rəha nətuəuiniən nimə,
kəni iətəmimi iətəm otəhatətə lan,

2:1 Efəs 4:22; Jem 1:21 **2:2-3** Sam 34:8 **2:5** Rom 12:1; Efəs 2:21-22; Nəh 1:6 * **2:6** Nəḡhatien Kris əhruahru tətəni məmə, “Saion,” nəḡin kəti min rəha Jerusiləm.

in otəsaulisian.”

⁷ Kəpiel u in nati keikei o təmah nətəm nəutəhatətə lan. Mətəu o nətəmimi mīn nətəm kəsotəhatətəian lan, kəpiel u in təhmen=pən e nəghatian u e Nauəuə Rəha Uhgīn iətəm tətəni məmə,

“Kəpiel u iətəm nətəmimi rəha nuvləkinian nimə kəmotəraki lan, mətəu Uhgīn təmol tuva kəpiel rəha nətəuūinian nimə,”

⁸ kəni Nauəuə Rəha Uhgīn tətəni məmə,

“Kəpiel u tatol nətəmimi kautələs pīkian, kəni in kəpiel iətəm tatol məmə nətəmimi kəutapitətəl lan mautəmei.”

Ilah kautələs pīkīn kəpiel u mətəu-inu kautəhti nəuia nəghatian, kəni inu nəlpəkəuiian iətəm Uhgīn təmol o lah.

⁹ Mətəu Uhgīn tinitəpin rəkis itəmah məmə rəhan mīn, kəni itəmah pris mīn rəha Kig, kəni itəmah nətəmi asim mīn nətəm Uhgīn tətarmənīg e təmah, kəni itəmah nəuaniləuis mīn kəti iətəm Uhgīn təmaskəlīm mənī məmə rəhan. In təmol itəmah lanəha məmə nəkotəhrun nənī pətīgəmian nənī-vivian iətəm tətəfəri in o rəhan nəuvirian mīne natimnati iətəm in təmol. In təmauin rəkis e təmah məmə onəkohiet e napinəpuian məmə nəkəhuvən e nəhagəhagian təuvir rəhan. ¹⁰ Aupən rəkis, itəmah nətəmimi əpnəpīn mīn əmə, mətəu rəueiu, itəmah nauənīləuis mīn rəha Uhgīn. Aupən ikīn, nəməsotəhrunian nasəkəhrūinian rəha Uhgīn, mətəu rəueiu, nəkotəhrun nasəkəhrūinian rəha Uhgīn.

11 Rəhak mın nətəmimi, nikitəmah otəkeikei mətəhti məmə nəhue niftəni u səniəmə imatah əhruahru ikın. Kitah kotəhmen e iapispis mın mine Nanihluə† mın ikınu. Tol lanəha, iətəni əskasik kəm təmah məmə nəkotəhtul əskasik isəu o noliən tərəh mın iətəm nətəligiən rəhatəmah tolkeikei. Nətəligiən mın əha, ilah tikimır mın rəhatəmah kəni kəutəluagin e nikitəmah. 12 Nian rəfin kitah kəutatig e nəlugin e nətəmimi nətəm rəhalah nəhatətəiən tikə. Kəni nəmiəgəhiən rəhatəmah in otəkeikei məhruahru vivi agin məmə nati əpnapin ilah okotətu=pinə nəghatiən tərəh e təmah, mətəu okoteruh noliən təuvır mın rəhatəmah, kəni ilah okotəfən nisiaiən kəm Uhgın e nian in otuva mın makil nətəmimi lan.

Nisiaiən nətəmi asoli

13 Kitah nətəmimi rəha İərməniğ, kəni kotolkeikei məmə okotisiai nərgin. Tol lanəha, nəkotol nəuia nətəmi asoli mın rəfin nətəm nətəmimi kəutəfəri ilah məmə okotərməniğ. İətəghati e nətəmi asoli təhmen e kig, iətəm in iətəmi asoli agin, 14 uə təhmen e rəhan nətəmi asoli mın iətəm tətahli pətigəm ilah o noliən rəhan uək. İlah okəhuvən motələhu nalpiniən kəm nətəmimi nətəm kəutəhti lou rəhalah, kəni məutəni-vivi nətəm kautol noliən təuvır. 15 Nautol lanəha mətəu-inu Uhgın tolkeikei məmə rəhatəmah noliən təuvır mın okotəniəhu nəghatiən alməli mın rəha nətəmimi mın u rəhalah nəhruniən tikə

† 2:11 Nanihluə, İanihluə – Afın-to e tiksınəri. 2:11 Kəl 5:17,24
2:12 Mat 5:16 2:13 Tait 3:1

kəni tətəni rah itəmah.‡ 16 Itəmah səniəmə slef mɪn rəha təfagə tərəh mɪn, mətəu-inu Uhgɪn təmɪtis rəkis itəmah. Tol lanəha, otətəu=pən noliən rəha iətəmi kəti lanəha. Mətəu sotəniən məmə, “Uhgɪn təmɪtis rəkis iəu, kəni tol lanəha, iəkəhrun noliən nati nak iətəm iəkolkeikei, nati əpnəpɪn in təfagə tərəh.” Kəpə. Itəmah slef mɪn rəha Uhgɪn, kəni tol lanəha, otətəu=pən noliən mɪn iətəm kotəhruahru. 17 Otəfən nisiaiən iətəm təhruahru kəm nətəmimi rəfin. Otolkeikei nəfaki mɪn, inu nətəmimi mɪn rəha Uhgɪn, kəni onəkotəgɪn motisiai Uhgɪn, kəni otisiai kig.

18 Itəmah slef mɪn, onəkotəkeikei motol nəuia rəhatəmah nətəmi asoli mɪn, kəni motəfən nisiaiən kəm lah. Nəkotol lanəha kəm lah rəfin, nətəm kautol timətig kəni motəuvɪr o təmah, mine nətəmi mɪn u kautol noliən əskasik mɪn kəm təmah. 19 Nəmə təhro nautol əmə nati əhruahru mɪn əmə, mətəu rəhatəmah nətəmi asoli mɪn kautol tərəh e təmah kəni nəutətəu tərəh lan. Uhgɪn otəni-vivi itəmah nəmə nəutos əmə nian iəkis mɪn əha kəutəhuva mautohmɪs əmə e nikitəmah mətəu-inu nəutəsəl=pən əmə o Uhgɪn. 20 Mətəu kəsəniən məmə itəmah nətəm nəkotəuvɪr nəmə nautol noliən tərəh kəti, kəni nətəmi asoli kautoh itəmah ohni, kəni nəsotaiuiən motagim. Nəlpiniən u, in rəhatəmah aru əmə. Mətəu Uhgɪn otəni-vivi itəmah nəmə nautos nəhməiən mətəu-inu nautol nati təuvɪr əmə, kəni məsotagimien. 21 Uhgɪn təmauin e təmah məmə nautol noliən təuvɪr u, mətəu-inu

‡ 2:15 E nian rəha Pitə, nətəmimi nəuvein kəmotəməki nətəm kəutəfaki motətəu=pən nəghatiən mɪn e lah məmə ilah kəmautol nati pisin pisin mɪn iətəm kəməutatgəhli e lou. 2:15 1Pitə 3:16 2:17 Rom 12:10 2:18 Efəs 6:5 2:20 1Pitə 3:14,17

Kristo təmos nahməiən o təmah. In təmaupən mägətuñ noliən əhruahru əha məmə itəmah nəkotohtəu=pən əmə nimei nəhlkin. ²² Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə,

“In təməsoliən təfagə tərəh kəti, kəni in təməsəniən nəghatiən eiua mın nian kəti mine.”

²³ Nian nətəmimi kəmotəghati rah lan, mətəu in təməsahien ilah. Nian in təmətəu nahməiən e nıpətın, mətəu in təməsəniən məmə in otalpin nıtai nərahien. Mətəu in təmələhu=pən natimnati rəfin e nəhlmi Uhgın iətəm nian rəfin rəhan nakiliən in təhruahru əmə. ²⁴ Nian Iesu təməhkuł e nigı kəməluau, kəni təmos nalpinien rəha təfagə tərəh mın rəfin rəhatah e nıpətın. In təmimis məmə təfagə tərəh mın okohmis e nəmiəghien rəhatah, kəni kitah okotəmiəgh məmə okotohtəu=pən suaru rəha nəhruahruian. Təmosmiəgh itah e nahməiən rəha nıməgim e nıpətın. ²⁵ Aupən, itəmah nəkotəhmen e sipsip mın iətəm kəmotəluei. Mətəu rəueiu, nəmotəuhlin itəmah məhuva o iətəm Tateh Vivi Sipsip, inu iətəm Tateh Vivi nəmiəghien rəhatəmah.

3

Noliən təuvir rəha iərman mine pətan u kəmuol marit

¹ Kəni e noliən əhmen əmə rəha nisiaien İərmənig, itəmah nıpətan nəkotəkeikei motol nəuia rəhatəmah mın nəman mətəu-inu o nati

2:21 Mat 16:24; Jon 13:15 **2:22** Aes 53:9; Jon 8:46; 2Kor 5:21; 1Jon 3:5 **2:23** Aes 53:7; 1Pitə 3:9 **2:24** Aes 53:5-6; Rom 6:11
2:25 Esik 34:5-6; Mat 9:36; Jon 10:14; Hip 13:20-21

u. Nəmə ilah kəsotəhatətəiən e nəghatiən rəha Uhgın, kəni rəhatəmäh noliən təuvır mın əmə okotiuvi=pən rəhalah nətəligiən o Uhgın. Noliən təuvır mın rəhatəmäh kotəhmen, motapirəkis nəmə nəutəghati kəm lah. ² Nian ilah koteruh məmə noliən rəhatəmäh in təhruahru vivi, kəni kauteruh nisaiən e nəmiəgəhiən rəhatəmäh, inu təhmen əmə məmə otiuvi=pa ilah kəhuva o Uhgın. ³ Pəh malə-malə rəhatəmäh in səniəmə rəha nıpətımäh, təhmen e noliən rəha nəlisiən nəuanutəmi, uə nuvəniən e natimnati kəmol e aiən u kol tətoraip-oraip, * uə nuvəniən e napən vi mın. ⁴ Mətəu otol malə-malə e nikitəmäh iətəm nəuviriən rəhan ko təsikəiən. Malə-malə u tol lanu, in noliən əpəou əmə, mine noliən mətig nəməlinuiən əha ikin. Noliən əha in noliən keikei kotəuvır e nəhmti Uhgın. ⁵ Inu noliən rəha nıpətan nəfaki mın aupən nətəm kəmotələhu=pən əskasik rəhalah nətəligiən e Uhgın. Ilah kəmotol nəuia rəhalah mın nəman, kəni noliən əha, kəmautol malə-malə e nıkilah, ⁶ təhmen e Serə iətəm təmol nəuia Epraham, kəni mətəuin lan məmə in rəhan iətəmi asoli. Kəni itəmäh nenəti Serə nəmə itəmäh nautol noliən mın iətəm kotəhruahru, kəni məsotəginiən.

⁷ Kəni itəmäh nəman nətəm nəmotol marit, e noliən əha inəha rəha nisaiən İərməniğ, nəkotəkeikei motos neinatigiən o neruh viviən rəhatəmäh mın nıpətan e nəmiəgəhiən rəhatəmäh mətəu-inu, ilah kəsotosiən nəsanəniən təhmen e təmah. Kəni motisiəi ilah e rəhatəmäh noliən mın mətəu-inu ilah mın okotos mın nati təuvır u,

3:1 Efəs 5:22 * **3:3** Nati kətəuan kəmol e aiən u kol tətoraip-oraip, uə iəring, uə ring, uə nəuanati katəlis nəhlmıtəmi lan.

3:3 1Tim 2:9 **3:6** Jen 18:12

nəmiəgəhiən itulin. Otol lanəha məmə nati kəti otəsisigian e rəhatəmah nəfakiən.

Nəfaki mīn rəfin

⁸ Naunun nəghatiən əha. Itəmah rəfin nəkotəkeikei motol noliən mīn u: otos nətəligian kətiəh, otasəkəhruin itəmah mīn, otolkeikei itəmah mīn, otol nikitəmah timətig o təmah mīn, otosiahu rəhatəmah nətəligian. ⁹ Nəmə nətəmimi kautol tərəh e təmah, mətəu nəsotalpiniən nitai nərahiən. Nəmə nətəmimi kəutəghati rah e təmah, mətəu nəsotalpiniən. Mətəu otəfaki motəni=pən kəm Uhgīn məmə in otol təuvir kəm lah. Nəkotol lanəha mətəu-inu Uhgīn təmauin e təmah məmə onəkotol noliən əha, pəh onəkotos nəuviriən rəhan.

¹⁰ Nauəuə Rəha Uhgīn tətəni məmə,

“Iətəmimi iətəm tolkeikei nəmiəgəhiən təuvir,
kəni molkeikei məmə otətəu təuvir nian rəfin,
in otəkeikei məsəniən nəghatiən tərəh mīn,
kəni in otəkeikei məsəniən neiuəiən.

¹¹ In otəkeikei məuhlin in, miet rəkis e noliən tərəh mīn,

kəni mol əmə natimnati mīn iətəm kotəuvir.

In otəkeikei malkut pīk məmə otatig ilah nətəmimi rəfin e nəməlinuiən.

¹² In otəkeikei mol lanəha mətəu-inu Iərməniğ tateh vivi nətəm kotəhruahru,

kəni matətəlig vivi e rəhalah nəfakiən,

mətəu tatol tikimīr ilah nətəm kautol təfagə tərəh.”

¹³ ?Nəmə nəkotalkut pīk o noliən natimnati mīn iətəm kotəuvir, pəh otol nərahiən kəm təmah?

¹⁴ Mətəu nəmə nīpəhriəniən nautətəu nahməiən o noliən əhruahru rəhatəmah, kəni nəutatig e

nəuviriən pəhriən. Sotəginian e nərahian iətəm nətəmimi kotəhrun noliən kəm təmah, kəni pəh nikitəmah təsəhti pikiən. ¹⁵ Mətəu e nikitəmah, otisiai Kristo məmə in Iərməniḡ. Otəhtul maru e nian rəfin o nuhalpiniən nəghatiən rəha iətəmimi pəh iətəm tətətapuəh o təmah məmə təhro nəutələhu=pən əskasik rəhatəmah nətəligiən e Iesu. Mətəu otəghati mətḡ kəm lah e nisaiən. ¹⁶ Kəni nian rəfin nəkotəkeikei motəhrun e nətəligiən rəhatəmah məmə rəhatəmah noliən in təhruahru əmə. Kəni nəmə nətəmimi kotəghati rah e noliən təuvir mīn rəhatəmah mətəu-inu itəmah rəha Kristo, ilah okotaulis e nəghatiən tərah mīn rəhalah.

¹⁷ Nian nautol noliən təuvir mīn, mətəu nautos nahməiən lan, kəni nahməiən u, in nati təuvir nəmə nahməiən u in nətəligiən rəha Uhgīn. Mətəu nəmə nautol noliən tərah mīn, in nati tərah, nati əpnəpīn məmə nautos nahməiən lan. ¹⁸ Tol lanəha mətəu-inu, Kristo təmimis o təfagə tərah mīn, təmimis nian kətiəh əmə tinəhmen, ko təsimis minian nian kəti. In iətəmi in təhruahru aḡin, mətəu təmimis o nətəm kəsotəhruahruian məmə otos itəmah muvən kəm Uhgīn. Kəmotuhamu in kəni nīpətin timis, mətəu Uhgīn təmol məmə in təmiəḡəh mīn e nīmisiən, e nəmiəḡəhiən kəti rəha negəu e neai. ¹⁹ Kəni e nəmiəḡəhiən əha, təmuvən mənī pətḡḡəm nəghatiən rəha Uhgīn kəm narmi nətəm kəmoħmis u kəutatḡ

e kaləpus,† 20 ilah u kəməutəhti nəuia Uhgīn aupən aupən aɡin nian Uhgīn təmatos rəhan nətəligiən əfəməh mətəhtahnin ilah e nian suah u Noa təmatuyləkin negəu. E nian əha rəha nəhu asoli, Uhgīn təmosmiəgəh nətəmimi eit əmə nətəm ilah kəməutatig e negəu nian negəu təmuvən=pən e nəhu. 21 Kəni nəhu əha, in narmi nolian bəptais iətəm tatosmiəgəh itəmah min rəueiu. Nolian bəptais u, nīpətīn səniəmə tətəfəl rəkis nəmīt e nīpətī iətəmimi, mətəu in təhmen məmə nəkotətapuəh o Uhgīn məmə in otəfa kəm təmah nəhruniən məmə rəhatah təfagə tərah min təmikə. Kəni nəsanəniən asoli iətəm Uhgīn təmol Iesu Krīsto təmiəgəh min e nimisiən lan, in nəsanəniən iətəm tatosmiəgəh itəmah e nolian bəptais. 22 Kəni Iesu Krīsto tīnuvən rəkis əpəha e negəu e neai, kəni mətətig e nīkali Uhgīn maru, ikin nīsiaiən tətətig ikin, mine nəsanəniən, mine nepətīən. Kəni Uhgīn təmol məmə nagelo min, mine natimnati rəfin iətəm kautos nepətīən mine

† **3:19** Nətəmimi nətəm kotəhrun vivi Baebol, kəutəni məmə suaru keiu o nəhruniən fes 19 u. Suaru 1: Aupən suah u Noa təmətəni pətigəm nəghatiən rəha Uhgīn kəm nətəmimi. Nian in təmətəni pətigəm nəghatiən təhmen lanu, təhmen əmə məmə ilau Iesu kəmətuən. Kəni nəghatiən rəha Noa in təhmen əmə e nəghatiən rəha Iesu. Mətəu nətəmimi e nian əha kəmotəuhlin=pən nəmtəhlah e nəghatiən rəhan, kəni rəueiu əha ilah kəutəməhli e kaləpus. Suaru 2: Kəmotətu-pəri Iesu e nīgi kəməluau e Fraide. Kəni e Sarere, nian nīpətīn təmətəməhli əhanəh e nīpəg, mətəu narmin rəhan təmuvən meruh nətəmimi min u ilah kəutəməhli e kaləpus u fes 19 tətəni. Kəni məghati kəm lah. In təmuvən məmə təni=pən kəm lah məmə in təmol win e rəhan uək. Mətəu in təməsegəhaniən e lah məmə okotəuhlin rəhalah nətəligiən kəni motəhatətə lan, mətəu ilah kəmotəmkarəpən rəkis. **3:20** Jen 6-7

nəsanəniən, ilah rəfin kəutatig ahgəl narməniğiən rəha Iesu.

4

Suaru rəha noliən nəuia Uhgın

¹ Tol lanəha natimnati mın əha, itəmah onəkotəkeiki motos nətəliğiən rəha Kristo kəni mautəhtul maru o nətəuiən nahməiən e nıpətītəmah, mətəu-inu in təmətəu nahməiən asoli e nıpətin. Nautol lanəha mətəu-inu nəmə itəmah nınotətəu tərəh e nıpətītəmah, nati əpnəpın nautol noliən təuvır mın, kəni tətəgətun məmə nınotəpəh noliən rəha təfagə tərəh. ² Tol lanəha, nian itəmah nəutatig e nəhue niftəni u, nəsohtəu-pəniən suaru rəha noliən natimnati tərəh mın iətəm tətətig e rəhatəmah nətəliğiən, mətəu onəkotohtəu=pən suaru rəha noliən nəuia Uhgın. ³ Nəmotərəkin rəkis nian tərət o nıtəu-pəniən noliən mın rəha nətəmimi mın u kəsotəniən nıpəhriənən e Uhgın. Aupən, itəmah nəmautit əpnəpın nıpətan; kəni nətəliğiən rəhatəmah təmatuvən o natimnati tərəh mın; kəni nəməutəpıs; kəni nəmautol lafet rəha nıtəuiən nıpətan; kəni nəməutəmnim alikol məutəpıs məutəlməli; kəni nəməutəfəki kəm narmı nati mın iətəm in noliən tərəh agın. ⁴ Nətəmimi mın əha kəsotəniən nıpəhriənən e Uhgın, narmilah təmiuvig mətəu-inu itəmah nəmotəpəh nıtəu-pəniən ilah məhuvən mətamnim e təfagə tərəh rəhalah iətəm təhmen e naruəh asoli iətəm tətəiu. Kəni ilah kəutəni rah pik itəmah ohni.

⁵ Mətəu ilah okotəkeikei motəni pətigəm natimnati mīn rəfin e nəmiəgəhiən rəhalah kəm Uhgīn iətəm in tətəhtul maru məmə otakil məni nəghatiən rəha nalpiniən rəha nətəm kəmoħmis, mine nətəm kəutəmiəgəh. ⁶ Tol lanəha, nətəmimi mīn u nətəm kəmoħmis rəkis, ilah kəmotətəu nanusiən təuvir* məmə nati əpnəpīn kəmoħmis təhmen e nətəmimi rəfin, mətəu Uhgīn təhrun noliən ilah okotəmiəgəh mīn e narmīn, təhmen lan.

⁷ Kitah kəutəhuva iuəkīr e nian rəha naunun natimnati rəfin. Tol lanəha, otol rəhatəmah nətəligiən otərman-ərman məmə nəkotəhrun nəghatiən kəm Uhgīn e nəfakiən iətəm təsanən. ⁸ Kəni nati keikei in ilis tapirəkis natimnati rəfin məmə, nəkotolkeikei itəmah mīn e nikitəmah rəfin mətəuinu e nian nautol lanəha, kəni nian rəfin, nəutəhtul maru o naluiən e noliən tərāh mīn rəhatəmah. ⁹ Kəni nəkotəkeikei motit itəmah mīn məhuvən lahuənu mīn rəhatəmah məmə nəkotəuən itəmah mīn, kəni motəgətun ikīn nətəmimi okotəpili ikīn. Kəni məsotoliən məmə nikitəmah təsəgiəniən ohni.

¹⁰ Uhgīn təməfinə nəsanəniən pišin pišin mīn kəm təmah kətiəh kətiəh. Təuvir məmə nəkotol uək e nəsanəniən mīn əha məutasiru e təmah mīn. Kəni otol uək əha e noliən rəha noluək mīn nətəm kautol uək əhruahru rəha Uhgīn nian rəfin. Onəkotəuəri nəuviriən rəhan e suaru pišin pišin mīn iətəm in tətəfinə. ¹¹ Tol lanu, nəmə Uhgīn təməfən kəm iətəmi kəti nəsanəniən rəha

4:5 Uək 10:42 * **4:6** Nəmə təhro nəghatiən u, “Nətəmimi mīn u nətəm kəmoħmis rəkis,” tətəghati e nətəmimi nətəm kəmotəhatətə e Kristo, kəni uərisig lan kohmis. Uə nəmə təhro tətəghati e nətəmimi nətəm kəmoħmis e nian rəha Noa (eruh-to 3:19). **4:7** 1Pitə 1:13; 5:8; Rom 13:11-12 **4:8** 1Pitə 1:22

nəni pətigəmiən, kəni təuvir məmə in otəni pətigəm təhmen əmə məmə rəhan nəghatiən in rəha Uhgın. Nəmə Uhgın təməfən kəm iətəmi kəti nəsanəniən rəha nasiruiən, kəni təuvir məmə in otasiru e nətəmimi e nəsanəniən iətəm Uhgın təməfən məmə, e natimnati rəfin, nətəmimi okotəni-vivi Uhgın o nati iətəm Iesu Kristo təmol. Pəh kitah kəutəni pətigəm rəhan nəuviriən mine nəsanəniən əmə lanko matuvən naunun tikə. Əuəh.

Nəfaki min okotos nahməiən e nıpətīlah

¹² İəu min nəuvein nətəm iəkölkeikei pik itəmah, iəkəhrun məmə rəueiu nərahien əskasik tatələs pikin itəmah təhmen e nigəm, kəni nautətəu nahməiən asoli lan. Mətəu təsəuviriən məmə narmitəmah otiuvig pik o nərahien min əha. Nərahien min əha kəutəhuva o nətəmimi tepət, səniəmə itəmah əmə. ¹³ Mətəu təuvir məmə nikitəmah otətagiən əmə mətəu-inu nautətəu nahməiən təhmen=pən əmə e Kristo. Kəni nəmə nautol lanəha, kəni nikitəmah otagiən pik agin nian in otol əpu rəhan nəhagəhagiən asoli rəha nəuviriən mine nəsanəniən rəhan. ¹⁴ Nəmə nətəmimi kəutəni rah itəmah o nərgi Kristo, kəni onəkotatig e nəuviriən pəhriən, mətəu-inu nian kəutəni rah itəmah o Kristo, inu tətəgətun məmə Narmin Rəha Uhgın iətəm təsanən məhagəhag mətətig o təmah. ¹⁵ Tərah məmə itəmah kəti otol noliən rəha nohamuiən itəmi, uə nakləhien, uə natgəhlien lou, uə təfagə tərah əkəku kəti təhmen e nəghati pikiən. Nəmə in tatos nalpiniən mətətəu nahməiən ohni, kəni təhruahru əmə.

16 Mätəu nəmə itəmah nautos nahməiən mätəu-inu itəmah Kristin min, sotalisiən ohni, mätəu nəkotəkeikei motəni-vivi Uhgın məmə nautos nərgin u Kristin. 17 Tol lanəha mätəu-inu nian rəha nakiliən nətəmimi rəha Uhgın tinətuəuin. ! Kəni nəmə nakiliən əha tinətuəuin e nətəmimi rəha Uhgın, kəni okəmanəhro e nətəmimi min u kəutəhti nanusiən təuvir rəha Uhgın! 18 Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə,

“Nəmə in tiəkis o nətəm kotəhruahru məmə Uhgın otosmiəgəh ilah, kəni otiəkis pik o nətəmimi kotəruru Uhgın mautil təfagə tərəh məmə in otosmiəgəh ilah.”

19 Kəni tol lanəha, nətəmimi nətəm kəutətəu nahməiən mätəu-inu in nətəligiən rəha Uhgın, təuvir məmə ilah okotələhu=pən nəmiəgəhiən rəhalah e nəhlmi Uhgın iətəm təmol neai min niftəni mine natimnati rəfin, kəni nian rəfin in tatol rəhan nəghatiən. Kəni təuvir məmə ilah okəutəkeikei mautohtəu=pən min əmə suaru rəha nolien təuvir.

5

Nəghatiən tətuvən kəm eldə min mine nətəm aluə

1 Kəni rəueiu, iəkölkeikei məmə iəkəghati nəuветin kəm təmah eldə min rəha niməfaki. İəu eldə kəti iəkəhmen e təmah, kəni iəu əhruahru iəmeruh nahməiən rəha Kristo, kəni Uhgın otəfa kəm tah rəhan nəuветin nəhəgəhəgiən asoli rəha nepətiən mine nəsanəniən rəhan, iətəm in otol əpu. 2 Inu rəhak nəghatiən kəm təmah məmə, otol uək rəha neh viviən nətəmimi rəha Uhgın

nətəm kəutatig e nəhlmitəmah, təhmen e iətəmi rəha sipsip iətəm tateh vivi rəhan sipsip m̄in. Kəni otol e n̄ikin agiən mətəu-inu nəkotalkeikei məmə nəkotal. Inu nətəligiən iətəm Uhḡin tolkeikei. Mətəu təsəuviriən məmə nəkotal n̄ikitəmah təsagiəniən məmə nəkotal. Kəni sotoliən mətəu-inu n̄ikitəmah təhti məmə onəkotos p̄ik məni lan. Mətəu otol əmə mətəu-inu n̄ikitəmah tətəgiən məmə onəkotasiru. ³ Kəni təsəuviriən məmə itəmah nəkəhuva motəhmen e iətəmi asoli iətəm tatol təkasīk kəm rəhan noluək m̄in, mətəu itəmah onəkotal noliən iətəm in təhruahru məuv̄ir məmə iəfaki m̄in kotəhrun neruhiən kəni motohtəu=pən noliən rəhatəmah. ⁴ Iətəmi asoli rəha nətəmi kəutəsəl vivi o sipsip m̄in otiet pət̄igəm=pa m̄in, kəni e nian əha, in otəfinə nətəouiən təuv̄ir rəha n̄isiaiən kəm təmah iətəm ko rəhan nəuviriən tasīkəiən.

⁵ Kəni e noliən kətiəh əmə, itəmah nətəm aluə, otisiai motol nəuia eldə m̄in rəha n̄iməfaki. Kəni itəmah rəfin aḡin onəkotosiahu rəhatəmah nətəligiən teiuaiu mautisiai itəmah m̄in rəfin. Otol lanəha mətəu-inu Nauəuə Rəha Uhḡin tətəni məmə, “Uhḡin təsagiəniən e nətəm kəutəfəri mətəhtipəs̄ig e lah,

mətəu tətəfən rəhan nəuviriən kəm nətəm kautosi-ahū aru ilah.”

⁶ Kəni tol lanəha, otosiahu aru itəmah motatig ahgəl nəhlmi Uhḡin əsanən, məmə in otəfəri itəmah e nian əhruahru rəhan. ⁷ Kəni otos rəfin natim-nati m̄in nəutətəlig lan məhuva motələhu=pən kəm

5:2 Jon 21:15-17; Uək 20:28 **5:3** 2Kor 1:24; Fil 3:17; Tait 2:7

5:5 Prov 3:34; Efəs 5:21; Jem 4:6 **5:6** Mat 23:12; Luk 14:11; Jem 4:10

Uhgín mätəu-inu, in tolkeikei itəmah mateh vivi itəmah.

⁸ Otair mauteh vivi mätəu-inu rəhatəmah tikimír Setən in təhmen=pən e laion kəti iətəm tətaiu oneuən kəni nikin tətərkərik mətəsal e iətəmimi məmə otun. ⁹ Otəhtul əskasik e nəhatətəiən rəhatəmah nian Setən tətuvə o təmah, mätəu-inu itəmah nəfaki mīn nəuvein əpəha ikīn mīn rəfin e nəhue niftəni, kautos əmə nəhməiən əhmen əmə.

¹⁰ Mätəu uərisig lan nəmotətəu rəkis nəhməiən e nian əkuəkír əmə, kəni Uhgín otol nəkotətəu təuvír mīn e rəhatəmah nəmiəgəhiən, kəni mol nəkotəsanən e rəhatəmah nəhatətəiən, motəhtul əskasik, kəni nati kəti otəsiuvi rəkisiən itəmah. Nəuviriən mīn rəfin tatsipən əmə o Uhgín, kəni in təmauin e təmah nəkəhuva e Krīsto məmə nəkəhuvən e nəhagəhagiən asoli rəha nəuviriən rəhan, mine rəhan nəsanəniən iətəm tətətig itulin. ¹¹ Pəh kotəni pətīgəm nəsanəniən rəha narmənigiən rəhan, tatuvən əmə lanko naunun tikə. Əuəh.

Naunun nəghatiən

¹² Sailəs* itimlau mīn, təmasiru e nauəuə u, kəni iateh məmə in piak təuvír kəti, kəni rəhak nīpəhriəniən tətətig lan. Iətətei nauəuə əkuəkír u kəm təmah məmə iəkəfəri rəhatəmah nətəligiən, kəni iatəni pətīgəm məmə natimnati iətəm iəmətəi rəkis, kəutəghati e nəuviriən pəhriən rəha Uhgín. Otəhtul əskasik lan. ¹³ Piatəmah mīn mine nəuviniətəmah mīn e niməfaki u ikīnu Rom kəutəni

5:7 Mat 6:25-30 **5:8** 1Təs 5:6 **5:9** Efəs 6:10-18; Jem 4:7 **5:9**

Efəs 6:11-13; Jem 4:7 * **5:12** Nəghatiən Kris tətəni nərgin u məmə, “Silfanus” iətəm in nərgin əkuəkír u “Sailəs.” **5:12** Uək 12:2,25; 13:13; 15:22,30

təuvir kəm təmah.† Uhgın təmıtəpın itəmah min ilah. Kəni nətik u Mak, in min tətəni təuvir kəm təmah. ¹⁴ Otəni təuvir kəm təmah min təhmen məmə itəmah kətiəh əmə e Krısto.

Pəh Uhgın otəfınə rəhan nəməlinuian kəm təmah rəfin u nətəmini rəha Krısto.

† **5:13** Nəghatən Kris əhruahru tətəni məmə, “Pətan iətəm tətətig Pəpilon,” mətəu nıpətin məmə “niməfaki əpəha Rom.” E nian rəha Oltestimin, Pəpilon in taun asoli kəti iətəm nəpətian mine nəsanəniən rəfin rəha nəhue nıftəni tətətig lan, kəni nətəmini ikin kəutol tikimır kəm nətəmini min rəha Uhgın. Kəni təhmen=pən əmə e nian rəha Pità, Rom tətərmənig e lahuənu min rəfin mətəməki e nətəm kəutəfaki kəm Uhgın. **5:13** Uək 12:2; 2Tim 4:11

Nauəuə Asim Rəha Uhg̃in Nəmtət̃iən Vi
The New Testament in the Whitesands language of
Tanna Island, Vanuatu
Niutesteman long Nərak, lanwis blong Whitesands
Tanna, Vanuatu

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Whitesands

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

913a182a-255f-5344-b6b0-0294ba221e87